

อิทธิพลของการสนับสนุนของกลุ่มสมรส และการทำหน้าที่ของครอบครัวที่มีต่อความไว
ในการตอบสนองต่อสัญญาณทารกของมารดาวัยรุ่น

วันชาติ แวดล้อม

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาการพยาบาลเด็ก

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

กรกฎาคม 2553

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณา
วิทยานิพนธ์ของ นางสาววันชาติ แวดล้อม ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลเด็ก ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

.....อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(รองศาสตราจารย์ ดร. นุจรี ไชยมงคล)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา ร่วม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นฤมล ชีระรังสิกุล)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธาน
(ดร. ทิพัทธ์ ดารามาศ)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. นุจรี ไชยมงคล)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นฤมล ชีระรังสิกุล)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุภากรณ์ คิ้วงแพง)

คณะพยาบาลศาสตร์ อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลเด็ก ของมหาวิทยาลัยบูรพา

.....คณบดีคณะพยาบาลศาสตร์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. รัชนิกรณ์ ทรัพย์ไกรานนท์)

วันที่ 30 เดือน กรกฎาคม พ.ศ. 2553

การวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนวิทยานิพนธ์ ระดับบัณฑิตศึกษา

จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

ประจำภาคต้น ปีการศึกษา 2553

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความช่วยเหลือจาก รองศาสตราจารย์ ดร.นุจรี ไชยมงคล อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นฤมล ชีระรังสิกุล อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ที่กรุณาให้ คำปรึกษาแนะนำแนวทางที่ถูกต้อง ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความละเอียดถี่ถ้วนและ เอาใจใส่ด้วยดีเสมอมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบ รวมทั้งให้ คำแนะนำแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยให้มีคุณภาพ นอกจากนี้ ยังได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน ผู้อำนวยการ โรงพยาบาลชุมชน 4 แห่งในเขตจังหวัดบุรีรัมย์ คือ โรงพยาบาลสตึก โรงพยาบาล บ้านกรวด โรงพยาบาลละหานทรายและ โรงพยาบาลหนองกี่ ที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการ เก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี

เนื่องจากงานวิจัยครั้งนี้ส่วนหนึ่ง ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยของบัณฑิตวิทยาลัย จึง ขอขอบพระคุณ บัณฑิตวิทยาลัยมา ณ ที่นี้ด้วย

ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อวิเชียร คุณแม่จิราภรณ์ แวดล้อม และพี่ ๆ ทุกคนที่ทำให้ กำลังใจ และสนับสนุนผู้วิจัยเสมอมา

คุณค่าและประโยชน์ของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นกตัญญูแด่เวทิตาแด่ บุพการี บุรพจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่านทั้งในอดีตและปัจจุบัน ที่ทำให้ข้าพเจ้าเป็นผู้มีการศึกษา และประสบความสำเร็จมาจนตราบเท่าทุกวันนี้

วันชาติ แวดล้อม

51911374 สาขาวิชา: การพยาบาลเด็ก: พย.ม. (การพยาบาลเด็ก)

คำสำคัญ: มารดาวัยรุ่น/ การสนับสนุนของกลุ่มสมรส/ การทำหน้าที่ของครอบครัว/

ความไวในการตอบสนองต่อสัญญาณทารก

วันชาติ แวดล้อม: อิทธิพลของการสนับสนุนของกลุ่มสมรสและการทำหน้าที่ของครอบครัวที่มีต่อความไวในการตอบสนองต่อสัญญาณทารกของมารดาวัยรุ่น (INFLUENCES OF SPOUSE SUPPORT AND FAMILY FUNCTIONING ON SENSITIVITY OF ADOLESCENT MOTHERS' RESPONSE TO INFANT CUES) คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์: นุจรี ไชยมงคล, Ph.D., นฤมล ชีระรังสิกุล, Ph.D. 91 หน้า ปี พ.ศ. 2553

การวิจัยแบบหาความสัมพันธ์เชิงทำนายครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอิทธิพลของการสนับสนุนของกลุ่มสมรสและการทำหน้าที่ของครอบครัวที่มีต่อความไวในการตอบสนองต่อสัญญาณทารกของมารดาวัยรุ่น กลุ่มตัวอย่างคัดเลือกโดยการสุ่มอย่างง่ายจากมารดาวัยรุ่นที่นำบุตรมารับวัคซีนที่คลินิกสุขภาพเด็กดี ในโรงพยาบาลชุมชนจังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 71 ราย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของมารดาและทารก แบบสอบถามการสนับสนุนของกลุ่มสมรส แบบสอบถามการทำหน้าที่ของครอบครัว และแบบสอบถามความไวในการตอบสนองต่อสัญญาณทารกของมารดาวัยรุ่น ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) จากผู้ทรงคุณวุฒิ และคำนวณค่าความเชื่อมั่นโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาครอนบาค (α) ของแบบสอบถามความไวในการตอบสนองต่อสัญญาณทารกของมารดาวัยรุ่น แบบสอบถามการสนับสนุนของกลุ่มสมรส และแบบสอบถามการทำหน้าที่ของครอบครัว ได้เท่ากับ .87 .91 และ .85 ตามลำดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย พิสัย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Correlation) และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression) ผลการวิจัยพบว่า

1. การสนับสนุนของกลุ่มสมรส และการทำหน้าที่ของครอบครัว มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความไวในการตอบสนองต่อสัญญาณทารกของมารดาวัยรุ่นในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .306, p < .05$ และ $r = .488, p < .001$ ตามลำดับ)

2. การทำหน้าที่ของครอบครัว สามารถทำนายความไวในการตอบสนองต่อสัญญาณทารกของมารดาวัยรุ่นได้ ร้อยละ 23.9 ($R^2 = .239; F_{1,69} = 21.615, p < .001$)

ผลการวิจัยครั้งนี้สามารถนำไปใช้ในการวางแผนการพยาบาล เพื่อส่งเสริมมารดาวัยรุ่นให้มีความไวในการตอบสนองต่อสัญญาณทารกได้อย่างเหมาะสม และส่งผลให้ทารกมีพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ และจิตสังคมที่เหมาะสมยิ่งขึ้นต่อไป

51911374: MAJOR: PEDIATRIC NURSING; M.N.S. (PEDIATRIC NURSE)

KEYWORDS: ADOLESCENT MOTHERS/ SPOUSE SUPPORT/ FAMILY FUNCTIONING/
SENSITIVITY OF RESPONSE TO INFANT CUES

WANCHAT WAEDLOM: INFLUENCES OF SPOUSE SUPPORT AND FAMILY
FUNCTIONING ON SENSITIVITY OF ADOLESCENT MOTHERS' RESPONSE TO INFANT
CUES. ADVISORY COMMITTEE: NUJJAREE CHAIMONGKOL, Ph.D., NARUMON
TEERARUNGSIKUL, Ph.D. 91 P. 2010

This correlational predictive research aimed to examine influences of spouse support and family functioning on sensitivity of adolescent mothers' response to infant cues. The sample included 71 adolescent mothers who brought their 1-2 months old infant to receive routine vaccination at well baby clinic in community hospitals of Buriram province. A simple random sampling technique was used to recruit the sample. Research instruments consisted of a demographic questionnaire and three scales of the spouse support questionnaire, the family functioning questionnaire, and the questionnaire of sensitivity of adolescent mothers' response to infant cues. Content validity of the three scales was accepted by the experts. Cronbach alpha coefficient (α) was used to establish the scales' reliability testing, which yielded the coefficients of reliability of .91, .85, and .87 respectively. Data were analyzed by using frequency, percent age, mean, standard deviation, range, Pearson correlation and multiple regression analysis. The results of the study were revealed as follows:

1. Spouse support and family functioning were significantly and positive by correlated to sensitivity of adolescent mothers's response to infant cues ($r = .306, p < .05$ and $r = .488, p < .001$ respectively).

2. Family functioning was the only significant predictor on prediction of sensitivity of adolescent mothers's response to infant cues. It accounted for 23.9% ($R^2 = .239; F_{1,69} = 21.615, p < .001$) of variance in the prediction.

These findings suggest that Pediatric Advanced Practice Nurse (P-APN) should increase attention about family functioning in order to use it to develop an intervention to encourage adolescent mothers to have sensitivity to respond more appropriately to infant cues. Consequently, infants will have better and proper physical, emotional and psychosocial development in the future.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	จ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ฌ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	4
สมมติฐานงานวิจัย	4
กรอบแนวคิดทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัย.....	4
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย.....	5
ขอบเขตการวิจัย	6
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
วิทยาทารกและมารดาวัยรุ่น.....	7
ความต้องการของทารก สื่อสัญญาณทารกและการตอบสนองสื่อสัญญาณทารก ของมารดา.....	11
แนวคิดความไวในการตอบสนองสื่อสัญญาณทารก.....	21
ปัจจัยบางประการที่มีอิทธิพลต่อความไวในการตอบสนองสื่อสัญญาณทารกของ มารดาวัยรุ่น.....	21
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	30
สถานที่ทำการศึกษาวิจัย.....	30
ลักษณะประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	30
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	31
การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ	33
การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง.....	33

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
การรวบรวมข้อมูล.....	34
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	34
4 ผลการวิจัย.....	36
ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง.....	36
ส่วนที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และพิสัยของการสนับสนุนของ คู่สมรสการทำหน้าที่ของครอบครัวและความไวในการตอบสนองต่อสื่อสัญญาณ ทารกของมารดาวัยรุ่น.....	38
ส่วนที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างการสนับสนุนของคู่สมรส และการทำหน้าที่ของ ครอบครัวกับความไวในการตอบสนองสื่อสัญญาณทารกของมารดาวัยรุ่น.....	39
ส่วนที่ 4 อิทธิพลของการสนับสนุนของคู่สมรสและการทำหน้าที่ของครอบครัว ที่มีต่อความไวในการตอบสนองสื่อสัญญาณทารกของมารดาวัยรุ่น.....	40
5 สรุปอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	43
สรุปผลการวิจัย.....	43
อภิปรายผล.....	45
ข้อจำกัดในการวิจัย.....	47
ข้อเสนอแนะ.....	47
บรรณานุกรม.....	49
ภาคผนวก.....	58
ภาคผนวก ก.....	59
ภาคผนวก ข.....	70
ภาคผนวก ค.....	78
ภาคผนวก ง.....	82
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	91

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	สื่อสัญญาณทารกที่แสดงออกอย่างชัดเจนและไม่ชัดเจนจำแนกตามการแสดงออกของทารกในเรื่องต่าง ๆ	17
2	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พิสัย จำนวน และร้อยละของข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง	37
3	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พิสัย ความถี่ และร้อยละของข้อมูลส่วนบุคคลของทารก	38
4	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และพิสัย ของการสนับสนุนของกลุ่มสมรสโดยรวมและแยกเป็นรายด้าน การทำหน้าที่ของครอบครัว และความไวในการตอบสนองสื่อสัญญาณทารกของมารดาวัยรุ่น	39
5	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ระหว่างการสนับสนุนของกลุ่มสมรสและการทำหน้าที่ของครอบครัว กับความไวในการตอบสนองสื่อสัญญาณทารกของมารดาวัยรุ่น	40
6	การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบมาตรฐาน (Standard Multiple Regression Analysis) เพื่อทำนายความไวในการตอบสนองสื่อสัญญาณทารกของมารดาวัยรุ่น	41
7	การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยทำนายที่ดีที่สุดของความไวในการตอบสนองสื่อสัญญาณทารกของมารดาวัยรุ่น	42

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 กรอบแนวคิดการวิจัย	5

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University